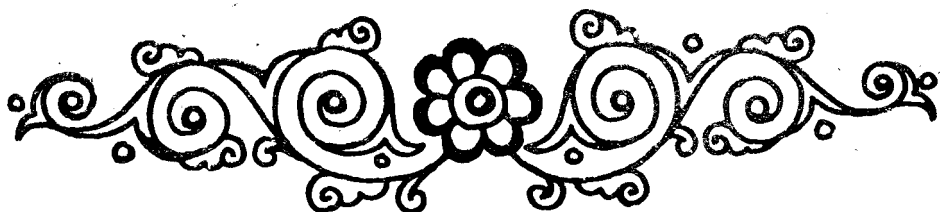

ШОДИ САТТОР

БУНЧА ТОТЛИ

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети

«ЁШ ГВАРДИЯ» нашриёти

Тошкент—1980

www.ziyouz.com kutubxonasi

Қардош Тожикистонда яшаб ижод этаётган ўзбек болалар шоири Шоди Сатторнинг бу китобчасига Она-Ватан, дўстлик, табиат, одоб-ахлоқ ҳақидаги шеърлар киритилган.

Эрта туриб ўрнидан
Йўлга чиқди Хуршида.
Қутиб олди Қуёшни
Тоғ чўққиси бошида.

Қўлин босиб кўксига
Таъзим билан боқади.
Қуёш-ла савол-жавоб
Унга жуда ёқади:

— Ассалом, Қуёш бобо!
— Балли, қизим, ой қизим.
— Ҳорманг энди!
— Соғ бўлгин
Ақл-одобга бой қизим.

— Қуёш бобо!
— Ҳа, лаббай.
— Сизга бор бир саволим.
— Хўп, айтинг-чи, эшитай?

«Нега Қуёш мангу?», деб
Болалар сўрашади.
Шуни ҳам билмас экан,
Деб мендан кулишади...

Қуёш бобо жилмайиб,
Жавоб берар қизчага:
— Ҳа, неварам, ёшим ҳам
Бориб қолди анчага.

Лекин нечага кирмай
Ҳамон ўша Қуёшман,
Миллион йиллар ошса ҳам,
Мудом йигитдек ёшман.

Қариш менга бегона,
Нур аримас дилимдан.
Боиси: зинҳор-зинҳор
Адашмайман йўлимдан.

— Нишонлайлик туғилган
Қунигни ҳам бир қани.
Айтгин, уйга келишсин
Ўртоқларинг Мирғани.
...Чиқиб кетди «хўп» дея
Кўча томон визиллаб.
Велосипеди унинг
Борар эди физиллаб.
— Хўб тўясан қанд-қурсга
Ҳой, қора қиз Муаттар,
Бугун менинг туғилган
Қунигма келсанг агар.
— Қаёқларда юрибсан,
Борми сенда эс ўзи.
Бугун менинг туғилган
Қунигма кел, Шерқўзи.
«Латта» деди Норматни,
Жеркиб деди Тошга:— Бор!
Бугун туғилган қуни,
Ҳа, албатта, ошга бор.
Шундай қилиб Мирғани
Уйга айтди дўстларин.
Туғилган қуни, яъни —
Тўйга айтди дўстларин.
Ёнидан у эшикнинг
Бир қадам ҳам жилмади.
Нимагадир ва лекин
«Айтилганлар» келмади!..

АНОР

— Нега қизил ранг олган-а
Боғимиздаги анор?—
Деб сўрашди дадасидан
Бахтиёр билан Гулнор.
— То ҳосилга киргунча,
Терлар тўкдингиз роса.
Сизнинг кулча юзингиздан
Олган анор андоза.

Бир куни Одоб ва «Беш»
 Суҳбат қуриб қолганди.
 Уларнинг сўзларини
 Мен ҳам илиб олгандим.
 «Беш» дерди:— Менсиз ҳеч

КИМ

Фанни ўзлаштиролмас.
 Аъло билим бўлмагач,
 Олга қараб жилолмас.
 Космонавт, техник, олим,
 Моҳри дарё муаллим,
 Қапча-қанча қаҳрамон,
 Кўкси тоғдек паҳлавон,
 Дунё бўйлаб кезганлар,
 Океанда сузганлар,
 Хуллас, энг яхши одам
 Мудом мен билан ҳамдам.
 Ҳар қасрда помим бор,
 «Беш» деган унвоним бор.
 Бу сўздан бўлиб хуноб,
 Секки сўзларди Одоб:

— Шошмай тур, шошма
 бирпас,

Одоблиларга ҳавас—
 Қилмаган борми, ахир?
 Тингла, мана бунда сир:
 Сен айтган муаллимлар,
 Сайёҳлару олимлар
 Ҳам қаҳрамон акалар,
 Ҳам паҳлавон укалар,
 Мен туфайли сенга эш,
 Ишлари доимо беш.
 Мен борманки, сен борсан,
 Шундай иззатга ёрсан.
 Одоб бўлмаган жойда
 Беш баҳо ҳам бсфойда.

Оғайнилар, тортишманг,
 Зинҳор-зинҳор айтишманг,
 Бир онадан иккинги
 Туғилгансиз-ку, эгиз.

Одобнинг исми Ҳасан
«Беш»ники бўлса Ҳусан.
...Одоб ва «Беш» қўл ушлаб,
Бир-бирини олқишлаб
Яқиндан танишишди,
Ака-ука бўлишди.

БУНЧА ТОТЛИ

Уйимизда ҳар оқшом,
Тайёр хилма-хил таом.
Манти, палов ейсизми,
Қовурма гўшт, дейсизми —
Бари бўлар лаззатли,
Иштаҳа очар, тотли.

Дерсиз:— Айтчи, Мавжуда,
Бунинг сири нимада?
Хўп, айтсам, айта қолай,
Аввал бир эслаб олай;

Айтайлик, бу кеч палов
Қилмоқчи бўлсак, дарров —
Келтирилгач масаллиқ,
Уйда бошланар «тиқ-тиқ»:
Сабзи тўғрайди дадам,
Гўшт қиймалайди акам,
Сув келтирганда опам,
Қараб турмайман мен ҳам.
Қозонга тушганда ёғ,
Ойим қилар уни доғ.
Ҳар таомга, хулласи
Қўшар ҳар ким ҳиссасин.

Бирга сарфланса меҳнат,
Лаззат топаркан овқат,
Иштаҳа билан еймиз,
Тотли бўлибди, деймиз.

ҲОШИМ

— Орзунг нима, Ҳошим?—
десам,
Бўлмоқчиман шоир, дер.
Шоир ниши ёзавермоқ —
Ҳар нарсага доир, дер.

— Қани бирон шеър ёз, десам,
Дарҳол бир шеър тўқиди.
Қофиядош мисраларни
Биргалашиб ўқидик:

«Ойим деди: бир челак сув
Олиб келгин, жо-о-н Ҳошим.
Дангал жавоб қайтардим мен:
Тарс ёрилмоқда бошим.

Ойим деди: бор бўлмаса,
Коптогингни ўйнаб кел.
Раҳмат, раҳмат, сизга ойи,
Копток менинг йўлдошим.

Ойим деди: пол ювишга
Ёрдамлашгин, жо-о-н Ҳошим.
Мен дедим: вой, ойижон,
Оғриб қолди-ку, тишим!

Ойим деди: бирон кино —
Кўриб келгин, майлига.
Бундай гапни эшитибоқ
Осмонга етди бошим».

Ҳошим ёрдам бермас экан
Ойиснинг ишига,
Шоирлик ҳам кирмас ҳатто
Ишқёмаснинг тушига.

ҲАР БИР ГАПИ ҒАЛАТИ

Туш пайтида қўйимизга,
Муздаккина сув бердим.
Аммо, шу дам сингилчамни
Бир оз ранжиган кўрдим.

— Нега хафа кўринасан,
Қани айт-чи, сабабин?
Ким ранжитди сени, ахир,
Бериб қўяй адабин.

— Биласизми, совуқ сувнинг
Зарари бор соғлиққа.
Бундан буён қайнамаган
Сувни берманг совлиққа.

Сингилчамнинг ана шундай,
Ҳар бир гапи ғалати.
Қачон кўрманг, ҳаммамизга
Иш ўргатиш одати.

ЛАЙЛАК

— Айт-чи дўстим Лайлакжон,
Нега узун оёқсан?
Гоҳ кўришиб, гоҳида
Биздан йироқ-йироқсан?

— Узун оёқлигимдан,
Жуда тез еламан-да,
Баҳор, ёзни жаҳонга
Тақсимлаб келаман-да.

ҲАВАС ҚИЛСИН ОДАМЛАР

Бир даврада сўз айтилди
Яхши билан ёмонга.
Ажратишди донни — донга,
Сомонини — сомонга.

Яхшиларни такрор-такрор
Олқаб тилга олдилар.
Ҳатто «менинг шогирдим», деб
Тортишиб ҳам қолдилар:

— Шундай бола менинг ўғлим
Бўлса эди, ақалли!
Қандин урсин бу шогирдим,
Чиқди жуда ақлли.

Яна кимлар гапни илиб,
Фахрланар яхшидан.
«У — шогирдим», дея қувнар,
Шогирдининг нақшидан.

Лекин ёмон ўсганларни —
Нуқул ёмон, дейишди.
Қилиғидан ота-она
Доғда ҳамон, дейишди.

Шундай экан, яхши бўлиб
Ўсиш яхши эмасми?
Эл меҳрини қозонганлар
Одам нақши эмасми?

Сен туфайли ота-она
Ва устоз уялмасин,
Ойдин, тиниқ юзларига
Доғ тушиб, бўялмасин.

ҚАЛДИРҒОЧ

Баҳор фаслин олқишлаб
Қалдирғоч учиб келди,
Катта оила билан
Шод-хуррам кўчиб келди.

Тўпланишиб айвонда
Яшашга жой излашди.
Шифтнинг бир бурчагида
Ин қуришни кўзлашди.

Бири «чизди» лойиҳа,
Бири эса зўр меъмор.
Бири — чаққон сувоқчи,
Бири бўлди дурадгор.

Бирма-бир келтиришди
Бинонинг чўп, лойини,
Дарҳол қуриб олишди
Шинам турар жойини.

Сизларнинг ишингизга
Ҳамма қилади ҳавас.
Қушларга бўлган меҳр
Ортиб борар ҳар нафас.

Дўстлашамиз, қалдирғоч,
Яйранг чаман устида.
Чунки, сиз ҳам инсоннинг
Энг муносиб дўсти-да!

АГАР БОҒЧАДАН ҚОЛСА

[Бурхон Фарруздан]

Бир вақтлар жажжи Наргис
Боғчага бормас эди.
Роса инжиқлик қилиб,
Гапга ҳеч кирмас эди.

Энди бўлса, улғайиб,
Ақли ҳам кириб қолган.
Опаси-ла боғчага
Йўл олгани-йўл олган.

Янги, гўзал боғчада
Шеър ва қўшиқ айтади,
Мураббия опадан
Хурсанд бўлиб қайтади.

Ҳазил қўшиқ айтса у,
Завқланамиз, куламиз.
Гоҳ Наргис оҳангига
Бизлар ҳам жўр бўламиз.

Яна бир фазилати —
Узлаштирди уч тилни.
Танишлари жуда кўп,
Боғлаган дилга дилни.

Саломи бирга доим,
Одобда ҳам ягона.
Наргис туфайли олқиш
Олишар ота-она.

ШАР

Ойим менга битта шар
Олиб келдилар кеча.
Маза қилиб ўйнадим

Эрталабдан кечгача.
Бир пайт шарим, негадир,
Қўлимдан қочиб кетди.
Қараб қолдим ортидан,
Осмонга учиб кетди.
Бу ҳолни кўрган ойим
Дедилар: ўғлим, жоним,
Ҳадеб пуфлайверганинг
Учун чўчиб кетди-да.
Пақ этиб ёрилмайин,
Дея учиб кетди-да.
Меъёри бор ҳар ишнинг,
Ўйин, ҳазилнинг ҳадди.
Қимки буни унутса,
Ундан шар ҳам қочади.

ҲАККА ҚОЛДИ ЯККА

— Ойи, ёнғоқ шохида
Бир тўп чумчуқ турарди.
Анча маҳалдан бери
Ажиб суҳбат қуларди.
Аммо, тўсатдан улар
Нега учиб кетишди?
Қизиқ, бирон нарсадан
Балки чўчиб кетишди?
— Йўқ, даврага бир ҳакка
Ошга тушган пашшадай
Келиб қўнди кеккайиб,
Қушлар ичра подшодай.
Келгани майли, лекин
Ҳадеб «шақ-шақ»лайверди,
Ўртага кириб олиб
Бир гапни чайнайверди.
Қулоқни кар қилгудек
Шақиллайвергач ҳакка,
Чумчуқлар учиб кетди,
У бўлса қолди якка.

АРАЗ

(А. Баҳорийдан)

Дастурхон ёзилганда,
Доим тажанг ва инжиқ,
Араз, дилтанглик билан
Ойингни этасан зиқ.

Буни емайман, дейсан,
Уни емайман, дейсан,
Мабодо ушоқ бўлса —
Нонни емайман, дейсан.

Нега палов серсабзи?
Шўрвада йўқ кўк пиёз! —
Йиғиштир хархашангни,
Гапга кир сен ҳам бир оз.

Маили, гўшт, қанду нон е,
Лекин доим хандон е,
Катта бўлайин десанг,
Аразламай, чаққон е!

ОЗОДАЛИК ҲАМ ОДОБ

Алига янги костюм,
Олиб келди дадаси.
Бирам ярашган, келар —
Кўрганларнинг ҳаваси.

Бир кийишда эҳ, афсус,
Ботиб келди лой, чангга,
Уйлайсизки, кўзи йўқ,
Етиб келди лой, чангга.

Тугмалари узилиб,
Чап чўнтаги тилинган,
Тош солинган ўнг чўнтак
Тиззагача шилинган.

Кийим қайдан келишин
Али билмас, эҳтимол.
Дадам олиб келар, деб
Писанд қилмас, эҳтимол...

Биласизми, болалар,
Тоза кийиш ҳам одоб.
Одобсиз бўлганда-чи,
Кийим ҳам бермайди тоб.

Ифлослигидан ҳамма
Узоқ юрар Алидан.
Озодаликни ўрган
Кўпга ёққан Валидан.

ВОЙ, АТТАНГ

Гарчи исмим Норқобил,
Лекин ўзим ноқобил.
Бир синфда икки йил
Уқияпман, мен тажанг,
Вой, аттанг-е, вой, аттанг!

Ойим, саҳар тур, деди,
Тонг завқини сур, деди,
Бошқалардек юр, деди,
Гап олмадим, мен гаранг,
Вой, аттанг-е, вой аттанг!

Гоҳ дарсдан кечга қолиб,
Гоҳида «2» олиб,
Гоҳ қилмишимдан нолиб,
Келар эдим, мен бўшанг,
Вой, аттанг-е, вой аттанг!

Боқмасдан ўнгу сўлга,
Қуйиб қолдим бир йилга,
Йўқ кирай бошқа йўлга,
Демай яна: «Вой, аттанг!»,
Десинлар: «Яшанг, яшанг!»

УЙҚУЧИ БОЛА ВА ХҲРОЗ

— Дакан хўроз, дакан хўроз,
Роса такасалтанг хўроз.
Тонг отмасдан чинқирасан,
Томоқ йиртиб қичқирасан,
Овозингдан чўчиб кетдим,
Ширин уйқум учиб кетди.
Деразмдан боқмай тургин,
Ногорангни қоқмай тургин.

Вой, гап олмас, дакан хўроз.
Ухласанг-чи, сен ҳам бир оз!
Ё ўрнимдан турайинми,
Адабингни берайинми!

— Кўп қизишма, яхши бола,
Мендан сира қилма нола,
Ахир, куёш кўтарилди,
Дарсга бориш вақти бўлди.
Шу сабабдан қичқираман,
Уйғонмасанг, чинқираман.
Доим дарсдан кеч қоласан,
Гоҳ «2», гоҳ «3» оласан.
Уртоқларинг чолиб кетди,
Мактабига бориб етди.

Тезроқ тургин, бўлди уйқу,
Дарс бошланди, қу-қу-қу-қу!

ЧУМОЛИ

Кеча-кундуз тиним билмай
Йўлда қатнар чумоли.
Бекор туриб қолса борми,
Тутар меҳнат хумори.
Аммо унинг бир ишидан
Ажабланиб Ойжамол,
Дейди: — Дада, сизга бордир
Мана шундай бир савол:
Дуч келганда бир-бирига
Бош тегизиб нетади?
— Чумоли ҳам одам каби
Саломлашиб ўтади.

ҚУШЛАР АРЗИ

Кечагина бир тўп қуш
Жанубга қайтиб кетди,
Аччиқ-чучук гапларни
Аюбга айтиб кетди:
— Соз маконни беҳуда
Ташлаб келган эканмиз,
Қанча дўстлар кўнглини
Ғашлаб келган эканмиз.
Унутганга ўхшайсиз
Қушларга ин яшашни,
Биз ҳам сиздек истаймиз
Шинам уйда яшашни.
Қўрқинч, ваҳима солиб
Мушук ўтиб кетади,
Пайт пойлаб бир кун, ахир,
Бизни тутиб кетади.
Жонни қўлга ҳовучлаб,
Дов-дарахтда тунадик.
Бир амаллаб тонг отгач,
Аччиқланиб жўнадик.

* * *

Қушга шайдо ўғил-қиз.
Қушни чиндан аллалар,
Меҳмон кутиш бунақа
Бўлмади-да, болалар!

АВТОБУСДА

— Минг афсус,— деб бош
чайқади

Автобусда икки чол.—
Бу қандайин одобсизлик,
Бу қандайин кору ҳол?!
Шундай шинам автобуснинг
Ҳаммаёғи ўйилган.
«Лобар», «Эркин», «Аҳмад»
деган

Номлар ёзиб қўйилган.
Исмлари жарангли-ю,
Қилиқлари ярамас.

Бундайларга ким ҳам, ахир
Нафрат билан қарамас?
Ўғил-қизлар, пионерлар
Жам бўлишиб, кўплашиб,
Заводларга топширишар
Темир-терсак тўплашиб.
Ана шундан ясалади
Автобус ҳам, билсангиз,
Демак, бунда ўғил-қизлар,
Бор сизнинг ҳам ҳиссангиз.
Номни ўйиб ёзиш билан
Ҳеч ким раҳмат олмайди.
Эл мулкига меҳри зўрлар
Раҳмат олмай қолмайди.
— Минг афсус,— деб бош
чайқади

Автобуста икки чол,—
Бу қандайин одобсизлик,
Бу қандайин кору ҳол?!

КИТОБ УМРИ

Китоб меҳри муҳаббати
Мустаҳкам жо дилимизда.
Унинг умрин узайтириш
Ўзимизнинг қўлимизда.

Ўтиб бўлган дарсликларни
Бердик кутубхоналарга.
Чунки, булар яна зарур
Биздан кичик болаларга.

Демак, китоб умрин узоқ
Этмоқ ҳам ўз қўлимизда.
Ана шундай эҳтиёткор,
Ажойиб боламиз-да!

ВЕРГУЛ ҚИССАСИ

Миттигина вергулман,
Сатрлар ичра гулман.
Тўғри, бўйим кўримсиз,
Рангу рўйим кўримсиз.

На ундовдек қоматим,
На сўроқдек савлатим.
Аммо улар сафидан,
Айтадиган гапидан
Ўзимни пана олиб,
Юрмайман четда қолиб.
Гапга сайқал беришда,
Маъно, тус киритишда
Кўшаман ўз ҳиссамни,
Мана, тингланг қиссамни:

Бор экан-да, йўқ экан,
Оч экан-да, тўқ экан,
Бир вақтлар аҳмоқ подшоҳ
Ҳузурига баногоҳ
Чақириб Афандини,
Берибди хўп пандини.
«СИЗ АҲМОҚ, ОДАМ

ЭМАС!».

Деб ёздингми, а, нокас!
Ўлим жазоси сенга,
Етқизиб баданига —
Чўғдек темир босаман,
Сўнгра дорга осаман!
Аҳмоқ подшоҳ уриб дўқ,
Берди жаллодга буйруқ.
— Эй, менинг шаҳаншоҳим,
Айтинг, нима гуноҳим?
Аввал гап мағзин чақинг,
Сўнгра менга айб тақинг.
«СИЗ АҲМОҚ ОДАМ

ЭМАС!».

Келолмас ҳеч кимса бас.
Шаҳаншоҳим, ахир мен,
«Аҳмоқ» сўзидан кейин
Қўйганим йўқ вергулни,
Авф этинг ғариб қулни.

...Мен туфайли Афанди
Жонини сақлаб қолди.

Ўзим митти вергулман.
Сатрлар ичра гулман.
Менинг ҳам бор қоидам,
Ўрним бўлсин жойида.

БУВИМНИНГ ШАРТЛАРИ

Ҳар оқшом бувимлардан
Бир нарсани истаймиз:
— Бувижон, эртақ айтиб
Беринг,— дея қистаймиз.

Бувимнинг шартлари бор:
Қай биримиздан бирор
Нуқсон топиб қолсалар,
Эки шубҳа қилсалар:
— Жигарим, болаларим,
Муаттар лолаларим
Эртақ тинглай десангиз,
Уч шартим бор, билсангиз:

Биринчиси — тозалик,
Қандай соз озодалик.

Иккинчиси — одобдир,
Одобдан юрт ободдир.

Яна бириси — аъло
Ўқиш керак доимо!

Кимки қилса шунга аҳд,
Кулиб боқар унга бахт,—
Дейдилар такрор-такрор,
Ҳа, бунда кўп ҳикмат бор.
Эртақ тинглай, десангиз,
Ҳузур қилай, десангиз,
Келинлар уйнимизга.
Жўр бўлинг куйнимизга.
Лекин шартларга амал
Қилиб келинг ҳар маҳал.

ЭНГ ШИРИН НАРСА НИМА?

— Қани айт-чи, Ҳалима,
Энг ширин нарса нима?
— Бай-бай, шириндир асал,
Соғ бўлар ҳатто касал.

— Сен айтгин-чи, Наима,
Энг ширин нарса нима?
— Жавоби осон: новвот,
Татиб кўринглар бот-бот.

— Навбат сенга, Салима,
Энг ширин нарса нима?
— Бу гаплар бари бекор,
Энг ширин нарса — шакар.

Хўш, сен айт-чи, Олима,
Энг ширин нарса нима?
— Узум ширин, дейдилар,
Маза қилиб ейдилар.

— Фикринг қандай Раҳима,
Энг ширин нарса нима?
— Майли фикримни айттай,
Роса тотли қулупнай.

Қарима ундай деди,
Фотима бундай деди.
«Энг ширин нарса нима?»—
Яқунлар муаллима:

— Ҳамма нарса болалар,
Меҳнатдан лаззат олар.
Ҳалол меҳнат нонини,
Жуда ҳам ширин, деймиз,
Соҳибкорга тасанно,
Минг раҳмат айтиб еймиз.

МАКТУБЛАРИМ

Мактубларим қанот қоқиб
Айланади,
Қитъалардан-қитъаларга
Шайланади.
Ҳисларимни дўстларимга
Етказажак,
Орамизда дўстлик ипин
Ўтказажак.
Сўзи ширин мактубларим
Толмас жарчи,
Жонсиз қоғоз бўлса ҳамки
Ўзи гарчи.
Мактубларим туфайли кўп
Дўст орттирдим,
Номларини садаф каби
Қалбга тердим.
Хат ташувчи тиним билмай
Эшик қоқар.
Хат тутқазиб: «Балли!» дея,
Менга боқар.
Ҳар мактубда «Дўстлик»,
«Тинчлик!»

Сўзлари бор.
Яхши ният, эзгуликнинг
Излари бор.
Қўл ушлашиб Тинчлик учун
Қурашамиз.
Дунё бўйлаб шод-хуррамлик
Улашамиз.
Дўсти кўпнинг юки ерда
Қолмас, дерлар,
Дўсти кўплар елкадошу
Толмас, дерлар.
Мактубларим, дунё бўйлаб
Айланингиз,
Янги дўстлар орттиришга
Шайланингиз.

МОМАҚАЛДИРОҚ

— Ҳой, ҳой, момақалдироқ,
Сўзларимга сол қулоқ:
Намунча қалдирайсан?
Намунча валдирайсан?
Сен садо берган замон
Титраб кетар ер-осмон.
Савалайди ёмғир, дўл,
Усти-бошим бўлар ҳўл.
Баъзан чўчиб кетаман,
Уйга қочиб кетаман.
Бордир сенга бир савол:
Овозинг нега қўпол?
— Гапларинг тўғри, бола.
Ҳеч қўрқма, қилма нола.
Челак-челак сув қуйиб
Бағишлайман завқ-роҳат.
Бонг урсам уйқусидан
Уйғонади табиат.
Сўнгра бошланар кўклам,
Ҳаммаёқ бўлар кўркам.
Очилади лолалар,
Сайр этишар болалар.
Қара, баҳор қандай соз,
Уйна, қувна, кўнгил ёз!

НЕГА ҚУНҒИЗ ҚОП-ҚОРА?

— Вой, дугонам Гулнора,
Нега қунғиз қоп-қора?
Ранги совуқ бунча ҳам,
Ёқтирмайди ҳеч одам?

— Сабаби аён менга,
Хўп, айта қолай сенга:

Тоза тутмас ўзини,
Ювмайди қўл-юзини.
Шунинг учун қоп-қора
Бўлиб қолган бечора.

ОЙИ, ОЙИ, ОЙИЖОН!

[Халқ лапари оҳангида]

ҚИЗ:

— Ойи, ойи, ойижон,
Бошгинам оғрийди-е!

ОНА:

— Бошгинангдан ойинг
айлансин,
Нималарга оғрийди-е!

ҚИЗ:

— Кўча-кўйда ўйнаб чакки,
Муаллимдан едим дакки,
Физикадан олдим «икки»,
Ана шунга оғрийди-е?

ОНА:

— Ана шунга оғриси-е,
Алам жон, алам!

ҚИЗ:

— Ойи, ойи, ойижон,
Тишгинам оғрийди-е!

ОНА:

— Тишгинангдан ойинг
айлансин
Нималарга оғрийди-е!

ҚИЗ:

— Ўзи танга эмиш дармон,
Расталарда турар ҳар он,
Унинг оти музқаймоқжон,
Ана шунга оғрийди-е!

ОНА:

— Ана шунга оғриси-е,
Алам, жон, алам!

ҚИЗ:

— Ойи, ойи, ойижон,
Оёққинам оғрийди-е!

ОНА:

— Оёққинангдан ойинг
айлансин,
Нималарга оғрийди-е!

Нималарга оғрийди-е?

ҚИЗ:

— Ўрнимдан ҳеч туролмайман,
Ҳар кунгидек юролмайман,
Бугун дарсга боролмайман,
Ана шунга оғрийди-е!

ОНА:

— Ана шунга оғриси-е!
Алам, жон, алам!

ҚИЗ:

— Ойи, ойи, ойижон,
Қўлгинам оғрийди-е!

ОНА:

— Қўлгинангдан ойинг
айлансин,
Нималарга оғрийди-е!

ҚИЗ:

— Идишларни ювай десам,
Қоса синиб, қотар энсам,
Тоб қочибди энди билсам,
Ана шунга оғрийди-е!

ОНА:

— Тобинг қочган бўлса,
қизим,
Даволайман сени ўзим.

ҚИЗ:

— Оғриқларга чора топинг!

ОНА:

— Келиб қолар дўхтир опанг.

ҚИЗ:

— Дўхтир опам келмасинлар,
Яна укол қилмасинлар,
Ялқовлигим билмасинлар,
Жон, ойижон, ойижон!

ОНА:

— Ана шунга оғриси-е,
Алам, жон, алам!

Дадам, асли Қоратоғдан,
Ойим бўлса Саратовдан.
Бирн тожик, биридир рус,
Бир-бирига меҳрибон дўст.

Бирга ишга боришади,
Ишдан бирга келишади.
Диллари соф, тиниқ, гўзал,
Тилларидир қанду асал.

Икковларин ҚамаЗ сеҳри,
Икковларин ҚамаЗ меҳри
Бу шаҳарга бошлаб келган,
(Ҳар томондан ёшлар келган).

Кечагина ойим, дадам
Тақиб келди орден, медаль.
Бу қувончин баҳам кўрдик.
Сабабини биз ҳам сўрдик.

Дадам деди:

болаларим,
Одоблилар, долаларим,
Қуриб бердик катта завод,
Шу заводдан — бу мукофот.

«ҚамаЗ» деган зўр машина,
Чиқар ҳар кун юзлаб дона.
Бундай зўри йўқ жаҳонда,
Илдам юар ҳамма жойда.

Куч-қуввати тошиб ўтар,
Тоғлардан ҳам ошиб ўтар.
ҚамаЗ — мардлар, ёшлар

шаҳри,

Мамлақату элнинг фаҳри.

Келажагим — болаларим,
Одоблилар, долаларим,
Эрта-индин бўлиб катта,
Сиз, ёшлар ҳам шу заводда

Қаҳрамонлик кўрсатасиз,
Янги довуғ таратасиз.

Шунда ҳамма дейди: «Балли!»
Ўқинг, ўқинг, ўқинг ҳали!

II

Биринчи исми — Лида,
Иккинчиси Холида.
Улар қўшни қизчалар,
Юзи ширмой кулчалар.
Туриб эрта саҳарда,
Қўл ушлашиб шаҳарда
Манзил томон шошади —
Мақтабга қатнашади.
Ўқитувчи эрталаб,
Кутиб олар эркалаб,
Қўнгироқ «жириг-жириг»,
Болалар, дарсга кириги!
Дарсга киради Лида,
Дарсга киради Холида,
Синфда ўттиз бола,
Ҳаммаси гулу лола.
Ҳаммаси ҳар томондан,
Ленинград, Ёвондан.
Ҳар хил улар тиллари,
Аммо пайваст диллари.
Хоҳ у арман, хоҳ тожик,
Хоҳ украин, хоҳ ўзбек —
Бир-бирини тушунар,
Дилда дўстлик жўш уради.
Шу дўстлик ортаверсин,
Илдизлар отаверсин!

III

Бир вақтлар айтишарди:
Ёмон ўқисанг, Аббос,
Билиб қўй сени завод
Ишга олади, холос.
Энди бундай дейишмас:
— Аъло ўқи илтимос,
Акс ҳолда завод сени
Ишга олмайди, Аббос!
Ҳозирги ҳаёт бошқа,
Ҳозирги талаб катта.
КамАЗда ишлаш учун
Билим зарур, албатта.
Билим ва ақл билан
КамАЗни яратамиз.
Шаҳарнинг шуҳратини
Оламга таратамиз.

МУНДАРИЖА

ҚУЕШ БИЛАН СУҲБАТ	3
ҲЕЧ КИМ КЕЛМАДИ	3
АНОР	3
ОДОВ БИЛАН «БЕШ»	4
БУНЧА ТОТЛИ	5
ҲОШИМ	6
ҲАР БИР ГАПИ ҒАЛАТИ	6
ЛАЙЛАК	7
ҲАВАС ҚИЛСИН ОДАМЛАР	8
ҚАЛДИРҒОЧ	9
АГАР ВОҒЧАДАН ҚОЛСА (Б. ФАРҒУХДАН)	10
ШАР	11
ҲАККА ҚОЛДИ ЯККА	11
АРАЗ (А. БАҲОРИИДАН)	12
ОЗОДАЛИК ҲАМ ОДОВ	12
ВОИ, АТТАНГ!	12
УИҚУЧИ БОЛА ВА ХҲҲРОЗ	13
ЧУМОЛИ	13
ҚУШЛАР АРЗИ	14
АВТОБУСДА	14
КИТОВ УМРИ	15
ВЕРГУЛ ҚИССАСИ	15
БУВИМНИНГ ШАРТЛАРИ	16
ЭНГ ШИРИН НАРСА НИМА?	17
МАҚТУБЛАРИМ	17
МОМАҚАЛДИРОҚ	18
НЕГА ҚҲНҒИЗ ҚОП-ҚОРА?	18
ОНИ, ОНИ, ОНИЖОН	19
КамАЗ БОЛАЛАРИ	20

Саттор Шоди.

Бунча тотли: Шеърлар.—Т. «Ёш гвардия», 1980.—24 б. (Ўрта ва катта ёшдаги болалар учун).

Саттар Ш. Ох, как сладко. Стихи.

ББК 84Уз7

Уз 2

Урта ва катта ёшдаги болалар учун

На узбекском языке

Ш. САТТАР

ОХ, КАК СЛАДКО

Стихи

Издательство «Еш гвардия» Таш-
кент — 1980

Редактор М. Раҳмонов
Рассом Т. Сайдуллаев
Расмлар редактори А. Ғуломов
Техн. редактор Г. Аҳмаджонова
Корректор К. Кемилев

ИБ № 681

Восмахонага берилди 22.10.79 й. Во-
сишга рухсат этилди 25.02.80 й. Фор-
мати 60×84¹/₁₆. № 1 босма қоғозга
«Литературная» гарнитурда юқори
босма усулида босилди. Босма лис-
ти 1,5. Шартли босма листи 1,40.
Нашр листи 1,69. Шартнома 120—79.
Тиражи 30.000. Заказ № 2099. Ба-
ҳоси 10 т. Р — 03767.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети
«Еш гвардия» нашриёти, Навоий кў-
часи, 30.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети
нашриётининг Меҳнат Қизил Вайроқ
орденли босмахонаси. Тошкент,
«Правда Востока» кўчаси, 26.

70802—25
Ш 356 (04) — 80 130 — 80 4803000000